

Biblioteker – kulturelle fyrtårne til information og inspiration

Et EBLIDA positionspapir.

”Den Europæiske Union er ikke bare en økonomisk proces eller en handelsmagt, den er allerede bredt – og præcist – opfattet som et succesfuldt socialt og kulturelt projekt, uden fortilfælde.” (European Agenda for Culture in a Globalizing World)

Biblioteker over hele Europa spiller en vigtig rolle i dette ”sociale og kulturelle projekt”. Europæiske bibliotekers potentiale for udviklingen af en europæisk union, som er karakteriseret af værdier som respekt for forskellighed og interkulturel dialog, ytringsfrihed, menneskelig værdighed, solidaritet og tolerance er endnu ikke blevet fuldt udnyttet.

I løbet af de seneste årtier har bibliotekerne ændret sig fra at være administrative institutioner styret af trykte materialer til at være attraktive og levende vartegn i byerne, hvor al trykt og virtuel information bliver tilbudt, hvor oplysning til borgerne er den primære service og hvor fri adgang til information er det grundlæggende princip. De 90.000 biblioteker, som findes i Europa, fremmer idéudvikling og kreativitet hos mennesker og er et stimulerende og trygt sted at arbejde og studere. Uddannet personale hjælper brugerne ved at tilbyde læring og hjælp til at bruge og udnytte IT og informationstjenester. Ved at skabe egne services og produkter er folkebibliotekerne, forskningsbibliotekerne og de nationale biblioteker alle en del af det multikulturelle samfund og bidragsydere til den kulturelle industri. De udgør et omfattende europæisk og globalt netværk, som har potentiale til direkte at inspirere og samtidig til at tilbyde støtte til andre kulturelle partnere. Biblioteker står for demokratisk, kulturel, læringsmæssig og social udvikling i Europa.

De europæiske borgere har brug for:

1. En egentlig europæisk bibliotekspolitik, som bygger på den finansiering og de investeringer som findes, vedr. effektiv anvendelse af den eksisterende infrastruktur.
2. Støtte til at forbedre det europæiske netværk af biblioteker.
3. En bæredygtig policy (politik) for finansiering og støtte til biblioteker på EU-niveau (gennem et nyt kulturprogram eller lignende).
4. Harmoniserede ophavsrettighedsundtagelser på tværs af EU-medlemslande.

Dette vil gøre bibliotekerne i stand til at opfylde deres vigtige og forskelligartede roller:

- **Fremme kreativitet og adgang til information.** Bibliotekernes rolle i forhold til at opmuntre til kreativitet, og som en vej til information, styrkes af de usædvanlige cross-over-partnerskaber, som de giver mulighed for. Biblioteker findes præcis der, hvor der er brug for dem – tæt på alle grupper af borgere, i bykerne, i forstæderne; og de er åbne for alle.
- **Fremme kreativitet i uddannelse.** Livslang læring, uformel læring, interkulturel dialog, opbygning af fællesskaber, sprogindlæring, it-færdigheder, vidensbaseret samfund, informations-samfund – i alle disse sammenhænge er bibliotekerne vigtige partnere.
- **Fremme kulturelle aktiviteter og produkter til forskellige målgrupper.** Bibliotekerne tilbyder en platform – både virtuelt og fysisk – hvorfra kulturelle aktiviteter og produkter til forskellige målgrupper kan fremmes. På den måde understøttes integrationen af indvandrere, deltagelsen i kultur og interkulturel dialog. I og med at bibliotekerne er non-kommercielle institutioner, garanterer bibliotekerne neutral, professionel, brugerorienteret adgang til information for alle europæiske borgere, organisationer og virksomheder.
- **Fremme regional udvikling.** Bibliotekerne fremmer regional udvikling i yderkantområder ved at støtte innovation, virksomheder samt familieliv. De kan hjælpe med at opretholde en regions

identitet og sprog, og samtidig åbne op for globale vidensnetværk ved hjælp af information og læring.

- **Sikre kulturel diversitet i Europa og på verdensplan.** Bibliotekerne har altid spillet en vigtig rolle i de lokale, europæiske fællesskaber. Allerede mange år før indførelsen af UNESCOs konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed i 2005, har bibliotekerne fungeret som "broer" i et globalt multikulturelt samfund.
- **Støtte kompetenceopbygning i den kulturelle sektor.** Bibliotekerne kan bidrage til kompetenceopbygning på mange måder. F. eks. til at finde den rigtige information om finansieringskilder, EU-arbejdsmarkedet og bestemmelser, som hjælper med at udvikle ledelseskompetencer, og til at få adgang til mere læring og flere informationskilder. Et bredt netværk af biblioteker på tværs af Europa garanterer allerede adgang til information, og de fysiske biblioteker tilbyder også et sted at mødes, at konferere med hinanden og studere, at få hjælp til og udforske den omfattende og brede vifte af tilgængelig information.
- **Støtte kreativitet ved hjælp af ophavsrettighedsundtagelser.** Kreativitet afhænger af adgang til kreativt indhold: kunstnere og andre bygger på deres forgængeres arbejde, hvad enten det er inden for den kreative industri, inden for samfundet i det hele taget eller inden for uddannelse eller forskning. Internettet sætter standarden for adgang til indholdet: vi forventer at få den information, vi har brug for på vores computer. Når folk rejser til eller arbejder i anden del af Europa, forventer de, at de har adgang til de samme ressourcer fra deres computer, som de har derhjemme. Den største hindring for at realisere denne vision, er de geografiske og nationale begrænsninger ved ophavsrettighedsregler.
- **Fremme adgang til Europas rige og forskelligartede kulturarv.** Bibliotekerne opbygger det europæiske bibliotek: Europeana, som giver adgang til bibliotekssamlinger af kulturarvskvalitet i hele Europa.
- **Et eksisterende netværk med potentiale til at støtte mange EU-prioriteter.** De fordele bibliotekerne bidrager med i Europa ville nemmere opdages, hvis best-practise kunne blive identificeret og støttet og det europæiske biblioteksnetværk blev styrket. Hvis man udvidede den støtte og investering, der allerede er lagt i bibliotekerne, ville man kunne gøre brug af den eksisterende infrastruktur til at støtte EU-prioriteter.

Dette positionspapir er formuleret af EBLIDA-ekspertgruppen ved kultur- og informationssamfundet (EGCIS) for EBLIDA, det europæiske biblioteksbureau for information og dokumentation. EBLIDA er et selvstændigt paraply-samarbejde af nationale biblioteks, informations, dokumentations og arkivforeninger og -institutioner i Europa og repræsenterer med deres medlemmer 90.000 selvstændige biblioteker i alle EU-medlemslande og i andre europæiske lande.